

Kort meddelande

Fornvännen blir digital

Hundra årgångar skall bli åtkomliga i sin helhet på webben

I samband med *Fornvännens* 100-årsjubileum genomförs ett utvecklingsprojekt i vilket hela tidsskriftens textmassa skannas och görs tillgänglig via internet. Projektet utförs vid Vitterhetsakademins bibliotek, Riksantikvarieämbetet, och en sökingång blir via bibliotekets datakatalog VITALIS.

Fornvännen digitaliseras

Allt efter som mer och mer information blir tillgänglig via nätet, och nya generationer forskare och läsare förväntar sig omedelbar tillgänglighet, har tanken på att göra hela *Fornvännens* textmassa direkt åtkomlig växt sig starkare. Arbete pågår på många håll med att göra material som tidigare publicerats i tryckt form elektroniskt läsbart. Detta har oftast två huvudsyften: att öka spridningen och tillgängligheten, men också att bevara informationen och säkra den för framtiden. När det gäller *Fornvännen* är en hel rad årgångar sedan länge slutsålda. Det blir därför alltså svårare för nya bibliotek och nya läsare att få tillgång till äldre årgångar på ett enkelt sätt. Att vi tillhandahåller *Fornvännens* alla artiklar på internet ökar därför påtagligt tillgängligheten till innehållet i tidskriften. Forskningens och allmänhetens möjligheter att ta del av den förbättras betydligt. Vi ser just denna fria och allmänna tillgänglighet av svensk arkeologisk forskning och debatt publicerad i *Fornvännen* som den stora poängen med projektet, en service som är till gagn för såväl artikelförfattare som läsare.

Artikel för artikel, årgång för årgång i sin helhet, inklusive smärre meddelanden och recensioner, kommer att skannas och struktureras. I den första fasen kommer artiklarna att göras sökbara via Vitterhetsakademins biblioteks katalog VITALIS (<http://vitalis.raa.se/F/>) och nya webbsidor som länkar till bilderna av *Fornvännens* sidor. Projektet är upplagt så att en senare fas med s.k. OCR-tolkning av bilderna

(optical character recognition, optisk teckenigenkänning) kan genomföras. Med detta förfarande kan hela texten en dag göras sökbar ord för ord.

De flesta av alla *Fornvännens* artiklar finns redan nu registrerade i VITALIS, försedda med ämnesord. De kan alltså lätt återfinnas genom sökning på t.ex. författare, titel och ämnesord. Under projektets gång gör vi en komplettering så att samtliga artiklar blir registrerade och därmed kan länkas till de skannade bilderna av sidorna.

En elektronisk version av Fornvännen

I sammanhanget ska nämnas att det sedan år 2000 (årgång 95) vid sidan om den tryckta utgåvan av *Fornvännen* också finns en elektronisk version. Den elektroniska utgåvan presenterar innehållsförteckningen, återger abstracts till artiklarna, ger information till författare och talar om hur man gör för att prenumerera. Den har ett eget ISSN, 1404-9430, och återfinns på adressen <http://www.vitterhetsakad.se/fornvannen/>. Denna utgåva kan betraktas som ett skyltfönster på nätet, och ett led i marknadsföringen av tidskriften. Inför framtiden räcker inte detta, utan hela texten skall göras tillgänglig i digital form.

Fornvännen i framtiden

Som en del av firandet av 100-årsjubileet anordnade Vitterhetsakademien i april 2006 ett symposium där *Fornvännens* framtid diskuterades tillsammans med redaktörer för arkeologiska tidskrifter och ansvariga från biblioteksvärlden. De tacklar just nu frågor kring hur vetenskaplig information i digital form presenteras, arkiveras och görs tillgänglig för framtiden. Så som tidskriften framställs i dag är det möjligt att lägga ut texterna på nätet parallellt med den tryckta utgåvan. Man kunde också lägga ut dem med en viss fördröjning. *Fornvännens* motsvarigheter i

andra länder har redan hittat olika vägar att hantera dagens situation med ständigt ökande kostnader förknippade med tryckning, distribution och lagerhållning.

Kerstin Assarsson-Rizzi
Vitterhetsakademiens bibliotek
Riksantikvarieämbetet
Box 5405
SE-114 84 Stockholm
kaz@raa.se